MAATALOUS

Täällä on paljon nuoria, jotka uskovat maidontuotantoon. Vielä muutama vuosi sitten näin ei ollut. **FREDRIK KARLSTRÖM, AHVENANMAAN MAAKUNTAHALLITUKSEN ELINKEINOMINISTERI**

Ahvenanmaalle halutaan tuhat lehmää lisää

Ahvenanmaan maakuntahallituksella ja meijerillä on yhteinen tavoite: kun lehmiä nyt on 1 750, kymmenen vuoden päästä niitä pitäisi olla tuhat enemmän.

MARKKU VUORIKARI

Katarina Fellmanin astma ei uudessa pihatossa oireile enää ollenkaan.

MAARIANHAMINA (MT)
Ahvenanmaan maidontuotanto halutaan nousuun, eikä se ole yksin tuottajien ja meijeriteollisuuden tavoite. Myös maakuntahallitus on vahvasti mukana.

”Enpä olisi vuosi sitten uskonut, että innostun lehmistä näin paljon”, Ahvenanmaan maakuntahallituksen elinkeinoministeri **Fredrik Karlström** sanoo.

Hän listaa monta perustetta, miksi lehmälukua pitäisi kasvattaa lähes 60 prosenttia.

Ahvenanmaan ainoa meijeri Ålandsmejeriet (ÅCA) pystyisi ilman suuria lisäinvestointeja jalostamaan kymmenen miljoonaa maitolitraa lisää vuodessa, Karlström kertoo.

Tuotteille riittäisi menekkiä sekä mantereella että Ruotsissa. Lisävientitulot pyörittäisivät mukavasti saarimaakunnan taloutta.

Kun meijerin kapasiteetti saadaan entistä tehokkaampaan käyttöön, kannattavuus paranee ja meijerin tuottaja-omistajille maksettavaa hintaa voidaan nostaa.

”Siksi jokainen lisälitra on tuottajien kannalta hyvä asia”, Karlström sanoo.

”Jos ÅCA:lla menee hyvin, se on hyvä koko Ahvenanmaalle.”

Karlström muistuttaa myös maidontuotannon työvaltaisuudesta. Kasvava karjaluku tuo työpaikkoja niin tiloille kuin muualle yhteiskuntaan.

ÅCA:n toimitusjohtaja **Johannes Snellman** huomauttaa, että 50 lehmää työllistää yhden ihmisen täysipäiväisesti. Lisäksi yksi työpaikka maidontuotannossa poikii neljä muuta esimerkiksi tuotantopanosteollisuudessa, kuljetusalalla ja maidonjalostuksessa. Tuhat lehmää toisi siis Ahvenanmaalle sata työpaikkaa.

Koko ketju kunnossa

Ahvenanmaalla on maidontuottajana monia vahvuuksia, ministeri muistuttaa. ”Meillä on puhdas vesi, hyvä maaperä ja erinomainen ilmasto.”

Karlström korostaa myös, että Ahvenanmaalla tuotetun maidon alkuperä on varmasti tiedossa. ”Ruotsalainen maito voi olla peräisin Skoonesta tai Lapista – tai joskus jopa Tanskasta”, hän vertaa.

”Koko ketju on meillä kunnossa: luonto, lehmät ja ÅCA:n tuote- ja vientiosaaminen.”

> » Koko ketju on meillä kunnossa: luonto, lehmät ja ÅCA:n tuote- ja vientiosaaminen. «
>
> **FREDRIK KARLSTRÖM**

”Nuoret uskovat maidontuotantoon”

Ministeri kertoo vierailleensa muutamalla maitotilalla.

”Esimerkiksi Södergårdin tilalla, jolla kävitte, vierailin päivää ennen kuin uusi pihatto otettiin käyttöön.”

Hän on erittäin tyytyväinen Fellmanin perheen laajennusratkaisuun.

”Ilman sitä tilalla tuskin olisi jatkettu maidontuotantoa ja poika olisi hakeutunut muihin töihin.”

Karlströmin mukaan Ahvenanmaalla on nyt paljon nuoria, jotka uskovat maidontuotantoon. ”Vielä muutama vuosi sitten näin ei ollut.”

SATU LEHTONEN

Fellmanien uusi pihatto on viihtyisä: valoa, raikasta ilmaa ja pehmeät parsipedit.

Uudessa pihatossa viihtyvät lehmät ja hoitajat

FÖGLÖ (MT)
Katarina ja **Roger Fellmanin** upouudessa pihatossa on rauhallinen tunnelma.

Iso osa eläimistä loikoilee tilavissa ja joustavapohjaisissa makuuparsissa. Robotille jonotellaan leppoisasti. Vieraat saavat heti ympärilleen sinnikkään ihailijalauman, ja kuvaajan kamera on vähällä tarttua ahneimman lehmän koukkaavaan kieleen.

Kun Södergårdin tilalla tehtiin sukupolvenvaihdos vuonna 1988, lehmiä oli 13. Maidontuotantoa on sen jälkeen laajennettu kahteen otteeseen.

Uusi pihatto otettiin käyttöön helmikuun alussa.

Miljoonan euron investointi tuntui kovalta, mutta emännälle se oli ainoa keino jatkaa työssä. Vanhassa navetassa astma yltyi pahaksi.

Uusi navetta on avara ja ilmava, eikä astma täällä ole oireillut ollenkaan, Katarina kertoo.

”Toivottavasti saamme tämän maksettua ennen kuin jäämme eläkkeelle”, hän sanoo. Katarina on nyt 47 ja Roger 54.

Investointipäätökseen vaikutti se, että tilalle on todennäköisesti jatkaja tiedossa. Lapsista keskimmäinen, 23-vuotias **Albert**, ei asiaa kommentoi, mutta esittelee robotin toimintoja siihen malliin, ettei kiinnostus jää epäselväksi.

Karja oppi nopeasti robotille

Pihatossa on 72 lehmäpaikkaa. Tällä hetkellä lypsäviä on 42, sekä ayrshirejä että holsteineja.

Hiehoja on oman navetan lisäksi kasvatettu lähistöltä vuokratuissa tiloissa, jotta tuotanto saataisiin mahdollisimman nopeasti täyteen vauhtiin.

Karja sopeutui robottiin nopeasti. Vain neljää lehmää on pitänyt hiukan autella, muut omaksuivat uuden lypsytavan saman tien.

Keskituotos on nyt 10 000 litraa.

Maidon tuottajahinta on Ahvenanmaalla samaa luokkaa kuin mantereella. Perushinta on 41,5–42 senttiä litralta. Jälkitiliä Ålandsmejeriet ei tänä vuonna maksa.

Maidon litratuki on neljä senttiä.

Pellon niukkuus lisää kustannuksia

Fellmaneilla on 18 hehtaaria omaa peltoa. Vuokramaineen alaa on 45 hehtaaria.

Kovin suuria viljelyaukeita Ahvenanmaalla ei ole. Roger Fellman toteaa, että kahden hehtaarin lohko on täällä jo suuri.

Hänen omat peltonsa sijaitsevat 16 kilometrin säteellä. ”Se tietää lisätyötä ja -ajoa ja nostaa kustannuksia.”

Ahvenanmaan ilmastoa pidetään edullisena, mutta Fellmanit saavat yleensä vain kaksi säilörehusatoa. ”Kevät tulee täällä pari viikkoa myöhemmin kuin Turussa, koska meri jäähdyttää ilmaa”, isäntä kertoo.

Syksyt ovat pitempiä ja lämpimämpiä kuin mantereella.

Tietoa meijeriltä ja neuvojilta

Ammattitietoa Fellmanit hakevat sekä meijerin koulutuksista, jotka ovat tuottajille pakollisia, että Ahvenanmaan omasta neuvontajärjestöstä.

Tieto kulkee paremmin lännestä kuin idästä, sillä isäntäväki ei puhu suomea. ”Hiljattain oltiin koulutuksessa Uppsalassa”, emäntä kertoo.

SATU LEHTONEN

AHVENANMAAN MAIDONTUOTANTO

Keskivertotilalla 42 lypsävää

Ahvenanmaalla on 41 maitotilaa, joilla on keskimäärin 42 lypsävää. Jokainen tila tuottaa keskimäärin 342 000 litraa maitoa vuodessa.
Vuonna 2010 maidontuottajien keski-ikä oli 45 vuotta ja puolison 39.
42 prosentilla tiloista oli vähintään yksi vakituinen työntekijä, 13 prosenttia käytti kausityövoimaa.
78 prosenttia navetoista oli parsinavetoita ja 22 pihattoja. 41 prosenttia lehmistä eli pihatossa.
Kuusi robottitilaa, joilla yhteensä seitsemän lypsyrobottia.
78 prosenttia tiloista teki yhteistyötä toisten viljelijöiden kanssa.

Ahvenanmaan ainoalla meijerillä 41 tuottajaa

JOMALA (MT)
Ahvenanmaalla oli sata vuotta sitten 20 meijeriä, nyt tasan yksi. Maitotilojen määrä on 50 vuodessa pudonnut 2 300:sta 41:een.

Ålandsmejeriet (ÅCA) pystyisi jalostamaan paljon enemmän maitoa kuin nykyisen 15 miljoonaa litraa vuodessa. Siksi tuottajia kannustetaan investoimaan ja laajentamaan.

Meijeri teettää neljän vuoden välein tutkimuksen, jossa kyselläänn tuottajien aikeita. Tuorein, vuonna 2010 tehty tutkimus lupaa maidontuotannon hidasta kasvua.

Silloisista 50 tilasta 15 aikoi lopettaa kymmenen vuoden sisällä, 18 jatkaa ennallaan ja 11 laajentaa tuotantoa.

Lehmämäärä nousee tutkimuksen mukaan 1 800:aan vuoteen 2020 mennessä ja maitomäärä 17 miljoonaan litraan.

Se ei ole tarpeeksi, ÅCA:n toimitusjohtaja **Johannes Snellman** sanoo.

Ahvenanmaalla on nyt käynnissä kampanja, jonka tavoitteena on lisätä lypsävien määrää tuhannella. Muutama iso navettarakennusprojekti onkin meneillään.

Juustot tärkein tuote

ÅCA on ennen kaikkea juustomeijeri. 80 prosenttia maidosta jalostetaan juustoksi, joita valikoimassa on 12 erilaista.

Meijerin kokoustilan kaappi on täynnä pokaaleja, joita ÅCA:n juustot ovat eri kilpailuissa voittaneet. Maun lisäksi niitä myydään tarinalla: esimerkiksi Kastelholm-juustoa kypsytetään ihan oikeasti linnan kellarissa.

Max Henriksson (vas.) ja Lembit Rajala siirtävät juustoja pakkauskoneeseen.

Maarianhaminan 150-vuotisjuhlajuusto taas kypsyi Pommern-purjelaivan ruumassa.

Juustoista 80 prosenttia viedään, pääasiassa Manner-Suomeen ja Ruotsiin.

Juustojen lisäksi voi on meijerin ylpeydenaihe. Se valmistetaan vanhaan tapaan kirnuamalla, meijerin johtaja **Hans Wickström** esittelee.

Voista viedään 70 prosenttia. Sekin on voittanut palkintoja ja sitä käyttävät muun muassa monet tunnetut tukholmalaiskokit, myyntijohtaja **Stefan Blomqvist** kertoo.

Joistakin Manner-Suomen kaupoista on muutaman viikon ajan voinut löytää myös ahvenanmaalaista luonnonjugurttia. Pehmeän makuinen jugurtti on synnyinseudullaan todella suosittu.

Ahvenanmaalla meijeri myy lisäksi erilaisia tuoremaitotuotteita, jäätelöä ja leipomotuotteita.

Maitopurkit ovat Ahvenanmaan kuudesluokkalaisten suunnittelemia. Kuvat vaihtuvat vuosittain.

Johannes Snellman esittelee meijerin juustokattiloita.

Yhteistyötä Valion kanssa

ÅCA tekee yhteistyötä Valion kanssa. Ahvenanmaalaisia tuotteita pakataan ja myydään Suomessa, ja ÅCA myy puolestaan Valion tuotteita.

Tuottajien maidosta otetut näytteet lähetetään Valion Seinäjoen laboratorioon tutkittaviksi.

Porlammin osuusmeijeri pakkaa sekin ÅCA:n juustoja ja myös raastaa niitä.

ÅCA

90 vuotta saaristomaidon jalostusta

Ålandsmejerietin liikevaihto oli 12 miljoonaa euroa vuonna 2012.
Konserniin kuuluu myös leipomo ja biokaasuvoimala. Konsernin liikevaihto oli viime vuonna 19,3 miljoonaa euroa.
Vuonna 1921 perustetun Ålands Centralandelslag -osuuskunnan omistavat ahvenanmaalaiset maidontuottajat.
Internetosoite www.aca.aland.fi

Oma biokaasulaitos tuottaa energiaa

Ympäristöasioita on meijerissä mietitty paljon.

Jalostusprosessin sivutuotteet, kuten hera, syötetään mädätyssäiliöön, jossa niistä syntyy biokaasua.

Oman biokaasuvoimalan tuottama energia korvaa nyt aiemmin käytettyjä fossiilisia polttoaineita. Joskus energiaa riittää myös kaukolämpöverkkoon myytäväksi.

Voimala toimii myös puhdistamona. Sen tuottama biolannoite toimitetaan viljelijöiden pelloille ja jo kertaalleen puhdistettu neste kunnan jätevedenpuhdistamolle.

SATU LEHTONEN